Indicaties en verwijsredenen in 2012

Tot nu toe is in elk jaarrapport sinds 2002 beschreven voor welke indicaties mensen worden behandeld met Adem- en Ontspanningstherapie. Deze informatie werd gehaald uit de jaarverslagen die de behandelaren elk jaar insturen. Vorig jaar is voor het eerst een analyse gemaakt van de indicaties van de cumulatieve aantallen patiënten van de afgelopen jaren. In het onderstaande worden de indicaties en verwijsredenen over 2012 daarmee vergeleken om te zien of er een verschuiving optreedt.

Inleiding
In het jaarrapport 2011 zijn de gegevens vanuit de jaarverslagen en vanuit het Resultaten project over de afgelopen jaren cumulatief geanalyseerd. Dit geeft een indruk van de klachten en problemen waarvoor adem- en ontspanningstherapie vooral ingezet wordt en in welke mate de uitkomst positief is. Op de nieuwe website wordt in antwoord op de vraag voor welke indicaties AOT zinvol zou zijn naar deze tabel verwezen.
Daaruit bleek dat spanningsproblemen en hyperventilatieklachten nog steeds de grootste verwijsredenen zijn èn een goede uitkomst laten zien. Aan de andere kant reageren klachten van overspanning / burnout, klachten van nek, rug en thorax en spanningsklachten bij mensen met hartaandoeningen ook heel goed. De vraag is nu of deze informatie de verwijzingen heeft beïnvloed.

Globale aantallen
In de tabel zien we eerst de gerapporteerde verwijzingen over 2012, in absolute aantallen en in percentages. In de kolommen daarnaast zien we de vergelijkbare cijfers over de jaren 2008-2011. Kijken we eerst naar de totalen helemaal onderaan.
In 2012 zijn er 2748 patiënten hoofdzakelijk met AOT behandeld. Over de vier jaren daarvoor waren dat er 9798, per jaar gemiddeld 2450 patiënten. Er is dus een lichte toename in het totale aantal.
Kijken we naar de subtotalen van de vier klachtrubrieken dan valt op dat de toename vooral zit in de spanningsgerelateerde problemen zonder specifieke oorzaak, de spanningsklachten zonder meer. Die categorie betrof de afgelopen vier jaren circa 50% van alle verwezen patiënten, maar dit steeg naar 60% in 2012. Daartegenover staat een daling in de drie andere rubrieken, 1% van het totaal minder in de psychische klachten en de klachten van het bewegingsapparaat, maar ruim 5% van het totaal minder in de klachten met somatische oorzaak.

Aantallen per klachtgebied
Wat betreft de subcategorieën per rubriek zien we een opvallend verschijnsel. Er is een duidelijke toename in de twee grootste verwijsredenen. Spanningsproblemen stijgen van 15% van het totaal naar 19% en hyperventilatieklachten stijgen van 18% naar 22%! Het lijkt er eerder op dat er een **vernauwing optreedt in de indicaties** dan een verbreding. Alle andere subcategorieën in deze rubriek zakken iets, zelfs de klachten bij overspanning / burnout waarover in 2012 twee presentaties zijn gehouden en opvallend goede uitkomsten zijn gevonden.

In de rubriek psychische klachten zien we een stabiel aantal van patiënten met angst, paniek of fobie. Depressie en post traumatische klachten nemen iets af.
In de rubriek bewegingsapparaat zien we stabiliteit in klachten van onder- en bovenrug, borstkas en functionele ademproblemen. Zij waren en zijn het leeuwendeel van de klacht-

gebieden in deze rubriek. Ze hebben inderdaad een goede uitkomst, zoals vorig jaar is vastgesteld.
De grootste daling is te zien in klachten met een specifieke oorzaak. Dit is in elk van de klachtgebieden te zien, maar het sterkst in de groep waar de uitkomsten het beste waren, patiënten met hartaandoeningen.

Wat betekenen deze aantallen?
Elk jaar sturen meer behandelaren een jaarverslag in, de uitkomsten lijken daarom wel representatief te zijn. Het zijn zeker geen geldige aantallen in absolute zin. Er zijn veel meer behandelaren die AOT toepassen, maar van wie we geen gegevens hebben: òf ze zijn na certificering niet geregistreerd gebleven, òf ze hebben de opleiding niet afgemaakt, maar passen de methode wel toe. We kunnen niet zeker zeggen of dit gevolgen heeft voor de onderlinge verhouding van de verwijsredenen.

In de afgelopen jaren is die onderlinge verhouding tussen indicaties wel steeds stabiel gebleven. De huidige verschuiving is opvallend en zou het gevolg kunnen zijn van verandering in de werkelijke verwijzingen. De 'vernauwing' kan betekenen dat de succesvolle indicaties zich stabiliseren. Dat geldt dus voor spanningsproblemen en hyperventilatieklachten, maar ook voor klachten aan onder en bovenrug en voor thoracale en functionele ademklachten, zoals (prikkel)hoest en benauwd bij inspanning. Ook angst en klachten bij long aandoeningen blijven een stabiele toepassing, terwijl spanningsklachten bij harten vaat aandoeningen opvallend afnemen.
Het is opvallend dat 'hyperventilatieklachten' nog steeds gebruikt wordt als verwijsreden en kennelijk nog steeds als klachtpatroon wordt herkend en benoemd. Het is jammer dat burnout/overspanning niet toeneemt als indicatie, terwijl het effect op de klachten zo duidelijk is. In elk geval is er geen teken dat de toepassing van AOT zich aan het verbreden is.

Tabel 1. Toepassingen en uitkomsten van AOT 2009

	2012		2008-2011	
Spanningsgerelateerde problemen zonder specifieke oorzaak	**Aantal**	**Percentage**	**Aantal**	**Percentage**
0. niet onder te brengen	**94**	**3,4**	**170**	**1,7**
1. Spanningsproblemen	**531**	**19,3**	**1509**	**15,4**
2. Hyperventilatie	**617**	**22,5**	**1744**	**17,8**
3. Burn-out / Overspanning	**177**	**6,4**	**728**	**7,4**
4. Vermoeidheid, ME	**57**	**2,1**	**178**	**1,8**
5. Hoofdpijn	**115**	**4,2**	**523**	**5,3**
6. Slaapstoornissen	**46**	**1,7**	**193**	**2,0**
7. Aandachtsproblemen (concentratie, piekeren)	**20**	**0,7**	**99**	**1,0**
Totaal	**1657**	**60,3**	**5144**	**52,5**
Psychische problemen				
0. niet onder te brengen	**23**	**0,8**	**90**	**0,9**
1. Angsten, Paniek, Fobie	**158**	**5,7**	**546**	**5,6**
2. Depressie	**34**	**1,2**	**203**	**2,1**
3. Traumaverwerking	**21**	**0,8**	**115**	**1,2**
4. Boulimie, Anorexia	**4**	**0,1**		
Totaal	**240**	**8,7**	**954**	**9,7**
Functionele problemen van houding, adem en beweging				
0. niet onder te brengen	**38**	**1,4**	**96**	**1,0**
1. Onderrug	**94**	**3,4**	**334**	**3,4**
2. Arm, nek en schouders (CANS / RSI)	**156**	**5,7**	**540**	**5,5**
3. Borstkas	**20**	**0,7**	**82**	**0,8**
4. Fibromyalgie	**39**	**1,4**	**166**	**1,7**
5. Whiplash	**21**	**0,8**	**132**	**1,3**
6. Chronische pijn	**60**	**2,2**	**312**	**3,2**
7. Ademproblemen	**119**	**4,3**	**395**	**4,0**
8. Stemklachten	**25**	**0,9**	**87**	**0,9**
Totaal	**572**	**20,8**	**2144**	**21,9**
Spanningsproblemen met specifieke somatische oorzaken				
0. niet onder te brengen	**35**	**1,3**	**77**	**0,8**
1. Longaandoening (astma, COPD)	**95**	**3,5**	**383**	**3,9**
2. Hart- en vaataandoeningen	**33**	**1,2**	**413**	**4,2**
3. Neurologische aandoeningen	**45**	**1,6**	**235**	**2,4**
4. Bewegingsapparaat	**28**	**1,0**	**152**	**1,6**
5. Postoperatieve behandelingen	**2**	**0,1**	**27**	**0,3**
6. Kanker	**26**	**0,9**	**132**	**1,3**
7. Buik- en continentieproblematiek	**15**	**0,5**	**137**	**1,4**
Totaal	**279**	**10,2**	**1556**	**15,9**
Totaal	**2748**		**9798**	